

תוכנית משלבים- גשר לעולם התעסוקה והחברה- שילוב תורם של בעלי מוגבלויות בשירות לאומי

רקע: פרויקט משלבים החל לפעול בבת עמי בשיתוף עמותת גוונים החל משנת תש"ס. במהלך שלוש השנים האחרונות בת עמי נרתמה להפעלת הפרויקט מתוך ראיית חשיבות הפרויקט הפותח פתח לשילובם של בעלי הצרכים המיוחדים בחברה. הפרויקט מופעל לכל אורך הדרך על חבל דק- בין שילוב והתייחסות נורמטיבית לבעלי הצרכים המיוחדים כמתנדבים לכל דבר, ובין ראיית הצרכים המיוחדים, נתינת מענים לבעלי הצרכים המיוחדים ונתינת אפשרויות טובות ופתרונות טובים לבעלי הצרכים המיוחדים לשירות לאומי משמעותי.

"הציבור הרחב, ההורים, המטפלות, וכל מי ששמע על עבודתה של רותי כבת שירות לאומי במעון- עובר בהכרח תהליך של שינוי דעות קדומות ומוסכמות... כך מתחזק הציבור באמצעותה לפתיחות, לאנושיות, ולהסתגלות בחיים בצוותא מתוך כבוד הדדי עם בעלי חריגויות בתוך וכחלק מהחברה הכוללת."
(מתוך מכתבו של אביה של רותי, בעלת תסמונת דאון)
ששירתה בשירות לאומי)

רקע ורציונל התוכנית:

מרבית הצעירים, בוגרי החינוך המיוחד ובעלי מגבלות אחרות, אינם מתקבלים לצה"ל. **דחיה זו גורמת לצעירים אכזבה ותסכול ומחלישה עוד יותר את סיכויי השתלבותם בחברה**

ובעולם התעסוקתי בעתיד.

בשנים האחרונות הפכה ההתנדבות לשירות הלאומי לנורמה מקובלת בחברה הישראלית בקרב הצעירים; זוהי מסגרת גמישה ופתוחה למגוון רחב של אוכלוסיות, בהיותה רבת אפשרויות.
פתיחת השירות הלאומי "בבת עמי" בפני בעלי מגבלות טומנת בחובה סיכוי כפול: מחד גיסא - תיקון בתהליך ההדחה מצה"ל של קבוצה גדולה ומאידך גיסא, גיוס הקבוצה לעזרה למען אוכלוסיות אחרות. כך משיגים שילוב אינטגרלי ופרודוקטיבי של צעירים בחברה הישראלית. לצעירים המתנדבים לתוכנית "משלבים" יש את אותן חובות ואותן זכויות כמו כל בני השירות/חיילים; עם זאת, התמיכה הניתנת במהלך השירות ומקום ההתנדבות מותאמים באופן אינדיבידואלי על מנת לקדם את המתנדבים לעבר החלמה ושילוב אופטימאלי בקהילה.

מטרות התוכנית:

- לשלב אנשים בעלי מוגבלויות בחברה הנורמטיבית, בעזרת שילובם בשרות הלאומי.
- שינוי עמדות של החברה הנורמטיבית אודות אנשים בעלי מוגבלויות על ידי הכרות וחשיפה אליהם ואל פועלם.

התרומה הייחודית של התוכנית:

1. אוכלוסיית הצעירים שאפיינה את השירות הלאומי לא כללה בתוכה צעירים וצעירות בעלי מוגבלויות, צעירים אלו הודרו מכל שירות למען המדינה ומתרומה לה **תוכנית זו תורמת לשילובם של הצעירים בחברה הישראלית בהפיכתם מנתרמים לתורמים.**
2. חיזוק והעצמה של צעירים בעלי מוגבלויות כתורמים לקהילה. תוך התנסות אמיתית אשר הופכת להיות הכנה לקראת שילוב תורם בעולם העבודה והחברה.
3. שינוי עמדות בחברה באמצעות חשיפת אוכלוסיות נורמטיביות למתנדבי שירות לאומי בעלי המוגבלויות. **כך ניתן להביא את הציבור הישראלי להיות בעל גישה שוויונית ומקבלת יותר.**

אוכלוסיית היעד:

צעירים וצעירות בעלי מוגבלויות, בגילאי 18-21, בעלי ליקויים פיזיים, קוגניטיביים, חושיים ורגשיים אשר קבלו פטור מהשירות הצבאי עקב נכותם.

הפעילות:

- שעות פעילות:
המתנדבים משרתים שנה אחת או שנתיים, ועובדים בין 30-40 שעות שבועיות במקומות השירות.
- אזורים בהם פועלת התוכנית:
התוכנית פועלת ברוב אזורי הארץ- צפון וחיפה, מרכז, ירושלים ודרום.
- המתנדבים פועלים ותורמים בכל מקומות השירות הפתוחים לבני שירות לאומי-
במגזר החברתי והציבורי מקומות כגון: גני ילדים, בתי ספר, בתי חולים, בתי אבות, מוסדות המטפלים בילדים בעלי צרכים מיוחדים, עמותות (ראה נספח 1 מפורט)

קהל היעד אותו משרתת התוכנית:

- בני ובנות השירות הלאומי כ- 120 לשנה בשנים האחרונות.
- בני המשפחות של בני ובנות השירות
- קהל היעד שאיתו עובדים הצעירים במקומות השירות – אלפים.

יעדים להמשך:

- חתירה לשינוי מבני למניעת הדרה של בעלי מוגבלויות.
- צמיחה של התוכנית והפיכת השירות הלאומי לחלק טריוויאלי מהתקדמות וצמיחה אישית של מתמודדים צעירים שאינם מתגייסים לצה"ל.

מדדים להצלחה:

- השתלבות מהירה (באופן יחסי) של הצעירים לעבודה בשירות- **תוך שבוע הצעיר מבין את עבודתו ומשתלב בעשייה.**
- נשירה מעטה של צעירים מהשירות הלאומי- **נשירה של מקסימום 2 ממחזור של 20.**
- בתום השירות חיבור הצעירים למסגרות המשך שיסייעו בהמשך ההעצמה של הצעירים ובכניסתם לעולם החברה והעבודה.
- הצעיר לאורך השירות **יקבל יותר תפקידים ואחריות** במקום השירות.
- הצעיר ומשפחתו **יעידו על התקדמות משמעותית** בתחושת העצמאות של הצעיר ובתפיסה העצמית שלו כבוגר מהמשתלב בחברה הכללית.

לפרטים נוספים

הדס פלודה- רכזת שירות לאומי: 4767256-052

נספח 1:

מקומות שירות בהם משתלבים צעירים בעלי מוגבלויות בשירות הלאומי:

<u>סוג מקום השירות</u>	<u>סוגי עבודה</u>
<u>מעונות יום – ויצו, נעמ"ת, עיריות</u>	עבודה עם ילדים בגילאים 0-3
<u>גני ילדים</u>	עבודה עם הילדים, עזרה לגנות ומטפלות בהכנת חומרים, עזרה כללית בגן
בתי אבות	עזרה בטיפול בקשישים, עזרה בעבודות אחזקה, מכבסה.
<u>מוסדות לאנשים בעלי צרכים מיוחדים</u> , כגון: בית קסלר, בית אורי, הכפר השוודי, מעון עמותת אלווין, גן כרמית, מרכז הפנינה, מעון אלווין, ברזילי, בלינסון.	עבודה עם הנכים, עבודות אחזקה, עבודות משרדיות, עבודות גינון, עבודות בגידול בעלי חיים.
בתי חולים- כרמל, איכילוב, וולפסון, סורוקה, אלין, הרצפלד,	עבודה עם חולים במחלקות (כגון: לאונקולוגית ילדים- איכילוב, מחלקה א' הרצפלד), עבודות במחסן, שליחויות, עבודה משרדית, ארכיונים, יח' מחשב- התקנה ותחזוקה, מטבח.
מוזיאונים וגני חיות – מוזיאון הטבע, הספארי, גן חיות תנכי, גן זואולוגי באבו כביר.	עזרה לוטרניר הספארי, טיפול בחיות.
<u>מדרשות</u> - בית שאן, דימונה	עזרה לצוות המדרשה בהכנת חומרים לפעילויות, עבודה משרדית
עיריות, מועצות מקומיות כגון:ירושלים, קרית גת, חיפה, מועצה מקומית בני עייש.	עבודות משרדיות, ארכיון, עבודות אחזקה של מבני חינוך, ספריות עירוניות ועוד....
<u>מקומות ייחודיים:</u> צער בעלי חיים, באר שובע, חוות חקלאיות, מכון וויצמן, פנימית אחוזת שרה, יד שרה.	תיקון אביזרים לנכים, עבודה בקפיטריה, עבודה עם קשישים, עבודות אחזקה, עבודה עם בע"ח ועוד....